

«Այբ» կրթական հիմնադրամ

**Ֆինանսական հաշվետվություններ
2012թ. դեկտեմբերի 31-ին
ավարտված տարվա համար**

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	4
Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	5
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	7

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Այբ» կրթական հիմնադրամի հիմնադիրներին

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ եզրակացություն

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Այբ» կրթական հիմնադրամի (այսուհետ՝ «Կազմակերպություն») կից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 31-ը դեկտեմբերի 2012թ., հաշվետու տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների և սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները և այլ բացատրական ծանոթագրությունները:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների՝ Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար պատասխանատու է ղեկավարությունը: Այս պատասխանատվությունը ենթադրում է սխալների կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման համար տեղին ներքին վերահսկողության համակարգի մշակում, ներդրում և կիրառում: Այս պատասխանատվությունը ենթադրում է նաև համապատասխան հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ընտրություն և կիրառություն, ինչպես նաև ողջամիտ հաշվապահական գնահատականների օգտագործում:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունն է անցկացված աուդիտի արդյունքում արտահայտել կարծիք սույն ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ: «Կարծիք արտահայտելուց հրաժարվելու հիմքեր» պարագրաֆում նշված հարցերի պատճառով մենք անկարող էինք ձեռք բերել բավականաչափ համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ, որոնք հիմք կհանդիսանային աուդիտորական կարծիքի համար:

Կարծիք արտահայտելուց հրաժարվելու հիմքեր

Կազմակերպությունը պատշաճ հաշվապահական գրանցումներ չի կատարել հիմնական միջոցների, անավարտ ոչ ընթացիկ ակտիվների, պաշարների, ակտիվներին վերաբերող շնորհների, եկամուտներին վերաբերող շնորհների շարժերի և մնացորդների վերաբերյալ, ինչպես նաև չի ներկայացրել «Հաշվետվություն դրամական միջոցների հոսքերի մասին» ՀՀՍՍ 7-ով պահանջվող դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը: Մենք անկարող էինք բավարար չափով ընդլայնել մեր աուդիտորական ընթացակարգերը, որոշելու համար, թե նշված պայմաններն ինչ ազդեցություն են ունեցել 2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված հաշվետու տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Կարծիք արտահայտելուց հրաժարում

«Կարծիք արտահայտելուց հրաժարվելու հիմքեր» պարագրաֆում նշված հարցերի էականությունից ելնելով, մենք կարծիք չենք արտահայտում Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ:

Այլ հանգամանք

Կազմակերպության 2012թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված հաշվետու տարվա ֆինանսական հաշվետվություններն աուդիտի են ենթարկվել այլ աուդիտորի կողմից, որը 2012թ. մայիսի 11-ին չձևափոխված կարծիք է արտահայտել այդ ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ:

Արամ Հովհաննիսյան
Գլխավոր տնօրեն

«ԷՅ-ԷՄ-ԷՅ Աուդիտ» ՓԲԸ
20 օգոստոսի 2013թ.

Լիլիթ Հովհաննիսյան
Աուդիտոր

հազ. դրամ	Ծնթգ.	2012թ.	2011թ. վերաներկա յացված	1 հունվարի 2010թ. վերաներկա յացված
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Ոչ ընթացիկ ակտիվներ				
Հիմնական միջոցներ	12	8,115	9,461	8,329
Ոչ նյութական ակտիվներ		392	442	492
Անավարտ ոչ ընթացիկ ակտիվներ	13	1,344,384	654,314	12,488
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվներ ծեռք բերելու համար		52,351	-	-
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	20	2,845	1,543	-
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ		1,408,087	665,760	21,309
Ընթացիկ ակտիվներ				
Պաշարներ		33,817	11,279	1,447
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	14	334	1,140	7
Տրված կանխավճարներ		13,466	20,059	141
Տրված փոխառություններ		-	-	4,404
Տրված կանխավճարներ շահութահարկի գծով		197	-	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15	25,347	95,792	71,670
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ		73,161	128,270	77,669
Ընդամենը ակտիվներ		1,481,248	794,030	98,978
ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ ԵՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Սեփական կապիտալ				
Զբաղիված շահույթ		1,665	1,665	1,665
Ընդամենը սեփական կապիտալ		1,665	1,665	1,665
Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ				
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ	16	1,195,680	608,384	19,966
Ընդամենը ոչ ընթացիկ պարտավորություններ		1,195,680	608,384	19,966
Ընթացիկ պարտավորություններ				
Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ	17	58,211	41,452	73,880
Ստացված փոխառություններ	19	108,966	99,821	-
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	21	102,501	34,807	3,069
Շահութահարկի գծով պարտավորություն		-	185	398
Պահուստներ	18	14,225	7,716	-
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ		283,903	183,981	77,347
Ընդամենը պարտավորություններ		1,479,583	792,365	97,313
Ընդամենը սեփական կապիտալ և պարտավորություններ		1,481,248	794,030	98,978

հազ. դրամ	Ծնթգ.	2012թ.	2011թ. վերաներկայացված
Հասույթ	5	43,478	38,146
Վաճառքի ինքնարժեք		(45,676)	(39,372)
Համախառն վնաս		(2,198)	(1,226)
Գործառնական ալլ եկամուտներ	6	363,757	257,641
Իրացման ծախսեր		(1,284)	-
Վարչական ծախսեր	7	(37,489)	(24,827)
Գործառնական ալլ ծախսեր	9	(322,674)	(228,928)
Ֆինանսական եկամուտ	10	121,131	38,260
Ֆինանսական ծախսեր	10	(122,545)	(42,278)
Վնաս մինչև շահութահարկով հարկումը		(1,302)	(1,358)
Շահութահարկի գծով փոխհատուցում	11	1,302	1,358
Տարվա արդյունք		-	-
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք		-	-
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ տարվա համար		-	-

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2013 թվականի օգոստոսի 20-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

Գալիթ Սահակյան
Գործադիր տնօրեն

Արթուր Ավետիսյան
Հաշվապահական հաշվառումը վարող
ընկերության ներկայացուցիչ

հազ. դրամ	Չբաշխված շահույթ/ (Չծածկված վնաս)	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2011թ.	1,665	1,665
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք		
Տարվա շահույթ	-	-
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-
Չբաշխված շահույթի վերագրում կանոնադրական նպատակներին՝ որպես եկամուտներին վերաբերող շնորհներ	-	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2011թ.	1,665	1,665
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2012թ.	1,665	1,665
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք		
Տարվա վնաս	-	-
Ընդամենը համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2012թ.	1,665	1,665

1 Նախաստանություն

(ա) Գործարար միջավայր

Հայաստանի գործարար միջավայրը

Հայաստանում տեղի են ունեցել քաղաքական և տնտեսական փոփոխություններ, որոնք ազդեցություն են ունեցել ու կշարունակեն ազդեցություն ունենալ այս միջավայրում գործող կազմակերպությունների գործունեության վրա: Հետևաբար, Հայաստանի գործարար միջավայրում ծավալած գործունեությանը հատուկ են ռիսկեր, որոնք բնորոշ չեն այլ շուկաներին: Ի լրումն, կապիտալի և վարկային շուկաներում դիտվող անորոշությունները ու դրանց ազդեցությունը Հայաստանի տնտեսության վրա ավելի են բարձրացրել տնտեսական անորոշության մակարդակը գործարար միջավայրում: Սույն ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Կազմակերպության ֆինանսական վիճակի և գործառնությունների վրա գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Այսպես գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

(բ) Կազմակերպությունը և հիմնական գործունեությունը

«Այբ» կրթական հիմնադրամը (այսուհետ՝ Կազմակերպություն) քաղաքացիների և իրավաբանական անձանց կամավոր գույքային վճարումների հիման վրա ստեղծված և անդամություն չունեցող ոչ առևտրային կազմակերպություն է, որը համախմբում է այն մարդկանց հնարավորությունները, ովքեր գիտակցում են յուրաքանչյուրի կյանքում կրթության կարևորությունը և կամենում են սեղծել որակյալ ու բազմակողմանի կրթական միջավայր:

Կազմակերպությունը ստեղծվել է 2006թ. դեկտեմբերի 4-ին՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն: Կազմակերպության հիմնական նպատակն է՝ Հայաստանում բարձրորակ, բազմաբևեռ, օրինակելի կրթական միջավայր ստեղծելը, Հայաստանի կրթական համակարգի զարգացմանը և կատարելագործմանը նպաստելը, դպրոցականներին և երիտասարդներին ուսման հարցում և իրենց կարիերայի զարգացման գործում աջակցելը, կրթական ոլորտի կազմակերպությունների աշխատակիցների օժանդակումը և նրանց շահերի պաշտպանումը:

Կազմակերպության հիմնադիրներն են՝

- Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի՝ Աշոտ Ասլանյանը,
- Ռուսաստանի Դաշնության քաղաքացի՝ Դավիթ Փախչանյանը,
- Ռուսաստանի Դաշնության քաղաքացի՝ Արամ Փախչանյանը,
- Ռուսաստանի Դաշնության քաղաքացի՝ Կարո Սարգսյանը,
- Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի՝ Կարեն Մուսաելյանը,
- Ռուսաստանի Դաշնության քաղաքացի՝ Դավիթ Յանը,
- Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացի՝ Մաթևոս Արամյանը,
- Հայաստանի Հանրապետությունում գրանցված «Օկտագոն» ՍՊԸ:

Կազմակերպության հոգաբարձուների խորհուրդը բաղկացած է վեց անդամից՝

- Խորհրդի նախագահ՝ Մաթևոս Արամյան,
- Խորհրդի անդամ՝ Արամ Փախչանյան,
- Խորհրդի անդամ՝ Դավիթ Յան,
- Խորհրդի անդամ՝ Կարեն Մուսաելյան,
- Խորհրդի անդամ՝ Կարո Սարգսյան,
- Խորհրդի անդամ՝ Լևոն Կազարյան:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքները ներկայացված են ծանոթագրություն 24-ում:

Կազմակերպության իրավաբանական և գործունեության իրականացման հասցեն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Կոթլուհի 19ա:

2012 թվականի ընթացքում Կազմակերպության աշխատողների միջին քանակը կազմել է 33 աշխատող (2011թ.՝ 35 աշխատող):

2 Պատրաստման հիմունքները

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) պահանջների համաձայն:

(բ) Զախման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը ՀՀ դրամն է («դրամ»), որը հանդիսանում է Կազմակերպության ֆունկցիոնալ արժույթը և սույն ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը: Ֆինանսական ամբողջ տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

(դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ-ի պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումներն ու համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա առավելագույն էական ազդեցություն ունեցող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ կատարած կարևոր դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում.

- Ծանոթագրություն 14 – Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման պահուստ
- Ծանոթագրություն 23 – Պայմանական դեպքեր

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն սույն ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

Որոշ համադրելի գումարներ վերադասակարգվել են ընթացիկ տարվա ներկայացումներին համապատասխանելու նպատակով:

(ա) Արտարժույթ

(i) Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով իրականացված գործարքները փոխարկվում են ՀՀ դրամի գործարքների օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքներով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերափոխարկվում են ՀՀ դրամի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Վերափոխարկման հետևանքով առաջացած արտարժույթային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Դրամային միավորների գծով արտարժույթով իրականացված գործարքներից շահույթը կամ վնասը հանդիսանում է հաշվետու տարվա սկզբի դրությամբ ֆունկցիոնալ արժույթով

արտահայտված, արդյունավետ տոկոսադրույքով և ժամանակաշրջանի ընթացքում վճարումներով ճշգրտված ամորտիզացված արժեքի և արտարժույթով արտահայտված ու հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին օրվա դրությամբ գործող փոխարժեքով փոխարկված ամորտիզացված արժեքի տարբերությունը:

Սկզբնական արժեքով չափվող արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Արտարժույթի վերափոխարկումից առաջացող տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

(բ) **Ֆինանսական գործիքներ**

(i) **Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ**

Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվները ներառում են առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերը, դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները:

Կազմակերպությունը առևտրային դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում դրանց առաջացման օրը: Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվների սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում առք ու վաճառքի օրը, երբ Կազմակերպությունը դառնում է գործիքի պայմանագրային դրույթների կողմ:

Կազմակերպությունը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը կամ երբ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվից դրամական հոսքերի ստացման պայմանագրային իրավունքները, այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները: Մասնակցությունը փոխանցված ակտիվում, որն առաջացել կամ պահպանվել է Կազմակերպության կողմից, ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվելով զուտ գումարով, միայն այն դեպքում, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվ իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

Կազմակերպությունը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներին է դասում վարկեր և դեբիտորական պարտքերը:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք գնանշված չեն գործող շուկայում: Նման ակտիվների սկզբնական չափումը տեղի է ունենում իրական արժեքով, որին գումարվում են գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Սկզբնական ճանաչումից հետո վարկեր և դեբիտորական պարտքերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած արժեզրկումից կորուստները:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր դասակարգը ներառում է ակտիվների հետևյալ դասերը՝ առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերը (ծանոթագրություն 14) և դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները (ծանոթագրություն 15):

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ են համարվում դրամական միջոցների մնացորդները, ցլախանջ ավանդները և բարձր իրացվելիությամբ ներդրումները՝ ձեռքբերման ամսաթվից երեք ամիս կամ պակաս ժամկետայնությամբ, որոնք ենթակա չեն իրական արժեքի փոփոխության էական ռիսկի:

(ii) Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում առք ու վաճառքի օրը, երբ Կազմակերպությունը դառնում է գործիքի պայմանագրային դրույթների կողմ:

Կազմակերպությունը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ պայմանագրում նշված պարտականությունը կատարվում է կամ չեղյալ է համարվում կամ ուժը կորցնում է:

Կազմակերպությունը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգում է այլ ֆինանսական պարտավորությունների դասին: Այս ֆինանսական պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում իրական արժեքով՝ հանած ուղղակիորեն վերագրելի գործարքի հետ կապված բոլոր ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո այս ֆինանսական պարտավորությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Այլ ֆինանսական պարտավորությունները ներառում են վարկերը և փոխառությունները և առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը:

(գ) Հիմնական միջոցներ

(i) Դանաչում և չափում

Հիմնական միջոցների միավորները չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Սկզբնական արժեքը ներառում է ակտիվի ձեռք բերմանն ուղղակի վերագրելի ծախսումները: Մեփական ուժեքով կառուցված ակտիվների սկզբնական արժեքը ներառում է նյութերի արժեքը, ուղղակի աշխատուժի գծով ծախսերը, ակտիվն իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ցանկացած այլ ծախսումները, ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ծախսերը, ինչպես նաև տեղանքի վերականգնման ծախսերը: Զեռք բերված համակարգչային ծրագիրը, որը հանդիսանում է համապատասխան սարքավորման ֆունկցիոնալության անբաժանելի մասը, կապիտալացվում է որպես սարքավորման մաս:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ (հիմնական բաղկացուցիչներ):

Հիմնական միջոցի միավորի օտարումից ստացված շահույթը և վնասը որոշվում են համեմատելով օտարումից ստացված մուտքերը հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի հետ և ճանաչվում են գուտ հիմունքով «Այլ եկամուտ/ծախս» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

(ii) Հետագա ծախսումներ

Հիմնական միջոցների բաղկացուցչի փոխարինման ծախսերը ճանաչվում են միավորի հաշվեկշռային արժեքում, երբ հավանական է, որ Կազմակերպություն կհոսեն այդ միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները և վերջինիս արժեքը հնարավոր կլինի արժանահավատորեն չափել: Փոխարինվող բաղկացուցչի հաշվեկշռային արժեքն ապաճանաչվում է: Հիմնական միջոցների ամենօրյա սպասարկման ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

(iii) Մաշվածություն

Հիմնական միջոցների միավորների մաշվածության հաշվարկը սկսվում է դրանց օգտագործման համար մատչելի դառնալու պահից, իսկ սեփական ուժեքով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Մաշվածությունը հաշվարկվում է մաշվող գումարի գծով, որն ակտիվի ինքնարժեքն է կամ այլ փոխարինող գումար՝ հանած դրա մնացորդային արժեքը: Առանձին ակտիվների էական բաղկացուցիչները գնահատվում են, և եթե բաղկացուցչի օգտակար ծառայության ժամկետը տարբերվում է ակտիվի մնացած մասերի օգտակար ծառայության ժամկետից, ապա այդ բաղկացուցչի մաշվածությունն առանձին է հաշվարկվում:

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների յուրաքանչյուր մասի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների օգտագործման մոդելը: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռք բերման պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Հոդադարաձևի գծով մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Ստորև ներկայացված են օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները ընթացիկ և համեմատական ժամանակաշրջանների համար:

▪ Շենքեր, շինություններ	20 տարի
▪ Մեքենա-սարքավորումներ	5-10 տարի
▪ Տրանսպորտային միջոցներ	5-10 տարի
▪ Արտադրատնտեսական գույք	1-5 տարի
▪ Այլ հիմնական միջոցներ	1-5 տարի

Հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճշտվում են ըստ անհրաժեշտության:

(դ) Ոչ նյութական ակտիվներ

(i) Ճանաչում և չափում

Կազմակերպության կողմից ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները ներկայացված են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

(ii) Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ նրանք ավելացնում են ոչ նյութական ակտիվի միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները:

(iii) Ամորտիզացիա

Ամորտիզացիան ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում: Ամորտիզացիայի հաշվարկը սկսվում է, երբ ակտիվը մատչելի է օգտագործման համար: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համեմատական ժամանակաշրջանների համար հետևյալն են.

▪ Համակարգչային ծրագրեր	10 տարի
-------------------------	---------

(ե) Պաշարներ

Պաշարները ներկայացված են սկզբնական արժեքից և իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով: Պաշարների սկզբնական արժեքը հաշվարկվում է միջին կշռված արժեքի սկզբունքով և ներառում է ձեռքբերման գինը, ներկրման տուրքերը, հարկերը և պարտադիր այլ վճարները, որոնք ենթակա չեն Կազմակերպությանը հետ վերադարձման, ինչպես նաև տրանսպորտային, բեռնման և բեռնաթափման և այլ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն կապված են դրանց ձեռքբերման հետ:

Իրացման զուտ արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի գնահատված գինն է՝ հանած համալրման և վաճառքը կազմակերպելու համար գնահատված ծախսումները:

(զ) Արժեզրկում

(i) Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը, որը չի չափվում իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով, գնահատվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն հայտնաբերելու նպատակով: Ֆինանսական ակտիվը համարվում է արժեզրկված, եթե անկողմնակալ վկայությունը ցույց է տալիս, որ ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի է

ունեցել կորստի դեպք, և այդ կորստի դեպքը բացասական ազդեցություն է ունեցել տվյալ ֆինանսական ակտիվի ապագա գնահատված դրամական հոսքերի վրա, որը հմարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Ֆինանսական ակտիվների (ներառյալ բաժնային արժեթղթերը) արժեզրկման անկողմնակալ վկայությունը կարող է ներառել պարտականությունների չկատարումը կամ վճարումների հետաձգումը պարտականի կողմից, Կազմակերպությանը վճարվելիք գումարի պայմանների այնպիսի վերանայում, որը Կազմակերպությունն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի, պարտականի կամ թողարկողի սնանկացման հայտանիշները, արժեթղթի ակտիվ շուկայի վերացումը: Ի լրումն, բաժնային արժեթղթերում կատարած ներդրումների համար արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն է համարվում իրական արժեքի էական կամ երկարաձգված նվազումը ձեռքբերման արժեքից:

Առևտրային դեբիտորական պարտքեր

Կազմակերպությունը առևտրային դեբիտորական պարտքերի համար դիտարկում է արժեզրկման վկայությունը անհատական և խմբային հիմունքներով: Բոլոր առանձին վերցված նշանակալի դեբիտորական պարտքերը գնահատվում են արժեզրկման տեսանկյունից՝ առանձին հիմունքով: Եթե բոլոր առանձին վերցված նշանակալի դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման առանձին վկայություն չի հայտնաբերվում, ապա դրանք գնահատվում են հավաքական հիմունքով՝ տեղի ունեցած, սակայն չբացահայտված արժեզրկման վկայություն հայտնաբերելու նպատակով: Դեբիտորական պարտքերը, որոնք առանձին վերցված նշանակալի չեն, գնահատվում են արժեզրկման տեսանկյունից հավաքական հիմունքով՝ խմբավորելով ռիսկի համանման բնութագրերով դեբիտորական պարտքերը:

Հավաքական արժեզրկումը գնահատելիս Կազմակերպությունը դիտարկում է պարտականությունների չկատարման նախկինում առկա միտումները, մարումների ժամկետները, կրած վնասի գումարը, որոնք ճշգրտվում են հաշվի առնելով դեկավարության դատողությունները, թե արդյոք ներկա տնտեսական և վարկավորման պայմանները թույլ են տալիս, որպեսզի փաստացի վնասը ավել կամ պակաս լինի նախկինում առկա միտումներով առաջարկվողներից:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկումից կորուստը հաշվարկվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերի ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Կորստի գումարը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ դեբիտորական պարտքերի դիմաց պահուստային հաշվում: Կազմակերպությունը շարունակում է ճանաչել արժեզրկված ակտիվի գծով տոկոսները զեղչի վերականգնման միջոցով: Եթե հետագայում տեղի ունեցած դեպքը հանգեցնում է արժեզրկումից կորստի գումարի նվազեցմանը, ապա արժեզրկումից կորստի գումարի նվազեցումը հակադարձվում է շահույթի կամ վնասի միջոցով:

(ii) Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Կազմակերպության ոչ ֆինանսական ակտիվների, բացառությամբ պաշարների և հետաձգված հարկային ակտիվների, հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ որոշելու համար, թե արդյոք առկա է որևէ հայտանիշ, ըստ որի ակտիվը կարող է արժեզրկված համարվել: Եթե որևէ այդպիսի հայտանիշ առկա է, ապա գնահատվում են ակտիվի փոխհատուցվող գումարը:

Ակտիվի կամ դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես հետևյալ երկու մեծություններից առավելագույնը. օգտագործման արժեք և իրական արժեք՝ համաժամանաբար: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը զեղչվում են՝ օգտագործելով մինչև հարկումը զեղչման այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի տվյալ շուկայի ներկա գնահատականը և այդ ակտիվին բնորոշ ռիսկերը: Արժեզրկման ստուգման նպատակով ակտիվները խմբավորվում են ակտիվների փոքրագույն խմբերի, որոնք առաջացնում են այլ ակտիվներից կամ ակտիվների խմբերից կամ դրամաստեղծ միավորներից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր:

Կազմակերպության կորպորատիվ ակտիվները չեն առաջացնում դրամական միջոցների առանձին ներհոսքեր և օգտագործվում են մեկից ավելի դրամաստեղծ միավորի կողմից: Կորպորատիվ ակտիվները բաշխվում են դրամաստեղծ միավորներին խելամիտ և հետևողական հիմունքով և ստուգվում են արժեզրկման տեսանկյունից որպես այն դրամաստեղծ միավորի արժեզրկման ստուգման մաս, որին բաշխվում են:

Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը: Արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Դրամաստեղծ միավորների գծով ճանաչված արժեզրկումից կորուստները բաշխվում են՝ նպատակ ունենալով նվազեցնելու դրամաստեղծ միավորի (դրամաստեղծ միավորների խմբի) կազմի մեջ մտնող այլ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքները համամասնական հիմունքով:

Նախորդ ժամանակաշրջաններում ճանաչված արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ բացահայտելու, քե առկա է արդյոք որևէ հայտանիշ, ըստ որի արժեզրկումից կորուստը հնարավոր է, որ այլևս գոյություն չունի կամ նվազել է: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինեք, առանց համապատասխան մաշվածության և ամորտիզացիայի, եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլինեք:

(ե) Աշխատակիցների հատուցումներ

Կազմակերպությունը հատկացումներ է կատարում ՀՀ պետական կենսաթոշակային հիմնադրամին հօգուտ իր աշխատակիցների: Այդ հատկացումները ծախսագրվում են կատարվելու ժամանակաշրջանում:

(ը) Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Կազմակերպությունը՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, ունի ընթացիկ իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, որը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, և հավանական է, որ այդ պարտավորությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Պահուստները որոշվում են ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը գեղչելով հարկումից առաջ այն դրույքով, որն արտացոլում է տվյալ շուկայում դրամի ժամանակային արժեքը և այդ պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը: Զեղչի վերականգնումը ճանաչվում է որպես ֆինանսական ծախս:

(թ) Հասույթ

(i) Վաճառված ապրանքներ

Ապրանքների վաճառքից ստացված հասույթը չափվում է ստացված կամ ստացվելիք հատուցման իրական արժեքով՝ առանց վերադարձումների, առևտրային զեղչերի և իջեցումների: Հասույթը ճանաչվում է համոզիչ վկայության առկայության դեպքում՝ սովորաբար վաճառքի իրագործված պայմանագրի տեսքով, համաձայն որի գնորդին են փոխանցվել ապրանքների սեփականության հետ կապված ռիսկերի և հատույցների նշանակալի մասը, հատուցման ստացումը հավանական է, հնարավոր է արժանահավատորեն չափել գործարքի հետ կապված ծախսերն ու ապրանքների հնարավոր վերադարձը, չի դիտվում շարունակական մասնակցություն ապրանքների կառավարմանը և հնարավոր է արժանահավատորեն չափել հասույթի գումարը: Եթե գոյություն ունի հավանականություն, որ կտրամադրվեն զեղչեր և գումարը հնարավոր կլինի արժանահավատորեն չափել, ապա զեղչը ճանաչվում է որպես հասույթի նվազեցում՝ վաճառքի ճանաչման պահին:

(ii) Ծառայությունների մատուցում

Ծառայությունների մատուցումից հասույթը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություններում փաստացի մատուցված ծառայությունները հաճախորդի կողմից ընդունման պահին կամ գործարքի ավարտվածության աստիճանի համամասնությամբ:

(ժ) Շնորհներ

Շնորհները չեն ճանաչվում, քանի դեռ չկա հիմնավորված երաշխիք, որ Կազմակերպությունը կատարելու է դրանց կից բոլոր պայմանները և որ շնորհները ստացվելու են:

(i) Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ

Շնորհները, որոնց հիմնական պայմանն է, որ Կազմակերպությունը պետք է գնի, կառուցի կամ այլ կերպ ձեռք բերի ոչ ընթացիկ ակտիվներ, ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես հետաձգված եկամուտ և սխտեմատիկորեն փոխանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում:

Ոչ դրամային ակտիվի ձեռք բերումը ստացված շնորհները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են անվանական արժեքով և սխտեմատիկորեն փոխանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում կամ այդ ակտիվի սպառումից առաջացող օգուտներին գույքընթաց:

(ii) Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ

Շնորհները, որոնք փոխհատուցում են Կազմակերպության կատարած ծախսումների համար, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, որպես այլ եկամուտ սխտեմատիկ հիմունքով այն ժամանակաշրջանների ընթացքում, երբ Կազմակերպությունը որպես ծախս է ճանաչում դրանց համապատասխան ծախսումները:

Կենսաբանական ակտիվին վերաբերող ոչ պայմանական շնորհը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում այն դեպքում, երբ այն դառնում է ստացման ենթակա:

(ի) Գործառնական վարձակալության ծախսեր

Գործառնական վարձակալության գծով վճարները ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային մեթոդով՝ վարձակալության ժամանակահատվածի ընթացքում:

(լ) Շահութահարկի գծով ծախս

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ընթացիկ և հետաձգված հարկերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում կամ այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված տարրերին:

Ընթացիկ հարկը տարվա հարկվող շահույթի կամ վնասի գծով վճարման կամ ստացման ենթակա հարկի գումարն է, որը ներառում է նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկը չի ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման հետ կապված այն գործարքում, որը չի հանդիսանում ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում և որն ազդեցություն չունի ոչ հաշվապահական և ոչ էլ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկի գումարը չափվում է կիրառելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Ընթացիկ և հետաձգված հարկի գումարը որոշելիս Կազմակերպությունը հաշվի է առնում անորոշ հարկային դիրքերի ազդեցությունը, ինչպես նաև լրացուցիչ հարկերի, տուգանքների, ուշացված վճարումների համար տոկոսների գանձման հնարավորությունը: Կազմակերպությունը գտնում է, որ հարկային պարտավորությունների գծով հաշվեգրումները բավարար են բոլոր բաց հարկային տարիների համար՝ հիմք ընդունելով բազմաթիվ գործոնների իր գնահատականը՝ այդ թվում հարկային օրենսդրության մեկնաբանությունները և նախկին տարիների փորձը: Այս գնահատականը հիմնված է գնահատումների և ենթադրությունների վրա և կարող է ներառել մի շարք դատողություններ ապագա իրադարձությունների վերաբերյալ: Կարող է լինել հայտ զալ նոր տեղեկատվություն, որը կարող է ստիպել Կազմակերպությանը փոխել իր դիրքորոշումը գոյություն ունեցող հարկային պարտավորությունների բավարար լինելու մասին: Հարկային պարտավորությունների նման փոփոխություններն ազդեցություն կունենան հարկային ծախսերի վրա այն ժամանակաշրջանում, որում կատարվել է գնահատականը:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Կազմակերպությունն ունի ընթացիկ հարկային ակտիվներն ընթացիկ հարկային պարտավորությունների դիմաց հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հետաձգված հարկային ակտիվներն ու հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն հարկատուից կամ տարբեր հարկատուներից, սակայն Կազմակերպությունը մտադիր է հարկային պարտավորությունները մարել և հարկային ակտիվներն իրացնել զուտ հիմունքով կամ միաժամանակ իրացնել հարկային ակտիվներն ու մարել հարկային պարտավորությունները:

Հետաձգված հարկային ակտիվը ճանաչվում է չօգտագործված հարկային վնասների, հարկային արտոնությունների և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով, այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այնքանով, որքանով հավանական չէ, որ հարկային օգուտը կիրացվի:

(Խ) Դեռևս չընդունված նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ, ստանդարտների փոփոխություններ և մեկնաբանություններ չեն գործում 2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և չեն կիրառվել սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս: Այդ ստանդարտներից և փոփոխություններից ստորև ներկայացվածները հնարավոր է, որ ազդեցություն կունենան Կազմակերպության ֆինանսական վիճակի և գործունեության արդյունքների վրա: Կազմակերպությունը մտադիր է ընդունել այդ ստանդարտները և դրանց փոփոխությունները, երբ վերջիններս մտնեն ուժի մեջ:

- ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» (հրապարակված 2010թ.), ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» (հրապարակված 2009թ.)

ՖՀՄՍ 9-ը (2009թ.) ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման նոր պահանջները: Ըստ ՖՀՄՍ 9-ի (2009թ.), ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում և չափվում են հիմք ընդունելով այն բիզնես մոդելը, որում դրանք պահվում են և դրանց պայմանագրային դրամական հոսքերը: ՖՀՄՍ 9-ը (2010թ.) ներկայացնում է ֆինանսական պարտավորություններին վերաբերող լրացումները: Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհուրդն (ՀՀՄՄԽ) այժմ ծրագիր է իրականացնում, որն ուղղված է ՖՀՄՍ 9-ի դասակարգման և չափման պահանջներում սահմանափակ փոփոխություններ կատարելուն և ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման ու հեջի հաշվառման վերաբերյալ նոր պահանջներ ավելացնելուն:

ՖՀՄՍ 9-ը (հրապարակված 2010թ. և 2009թ.) ուժի մեջ է մտնելու 2015թ. հունվարի 1-ից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Ավելի վաղ կիրառումը թույլատրվում է: Ակնկալվում է, որ ՖՀՄՍ 9-ի (2010թ.) ընդունումը Կազմակերպության կողմից ազդեցություն կունենա ֆինանսական ակտիվների վրա, սակայն չի ազդի ֆինանսական պարտավորությունների վրա:

■ **ՖՀՄՍ 13 «Իրական արժեքի չափումը»** (հրապարակված 2011թ.)

ՖՀՄՍ 13-ը միասնական աղբյուրի ձևով ուղեցույց է տրամադրում իրական արժեքի չափման վերաբերյալ և փոխարինում ՖՀՄՍ-ներում ներկայումս առկա իրական արժեքի չափման տարաբնույթ ուղեցույցները: Բացառությամբ որոշ դեպքերի, ՖՀՄՍ 13-ը կիրառվում է, երբ պահանջվում կամ թույլատրվում են իրական արժեքի չափումներ կամ բացահայտումներ այլ ՖՀՄՍ-ներով: Կազմակերպությունը նախատեսում է վերանայել իրական արժեքի որոշման իր մեթոդաբանությունը: ՖՀՄՍ 13-ը ուժի մեջ է 2013թ. հունվարի 1-ից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Ավելի վաղ կիրառումը թույլատրվում է:

■ **ՖՀՄՍ 19 «Աշխատակիցների հատուցումներ»** (հրապարակված 2011թ.)

ՖՀՄՍ 19-ը (2011թ.) փոփոխել է աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումների և աշխատակիցների այլ երկարաժամկետ հատուցումների սահմանումները՝ երկուսի միջև տարբերությունները հստակեցնելու համար: Սահմանված հատուցումների պլանների համար, ակտուարական օգուտների կամ վնասների ճանաչման հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ընտրության հնարավորության վերացումը Կազմակերպության վրա ազդեցություն չի ունենա: ՖՀՄՍ 19-ը (2011թ.) ուժի մեջ է 2013թ. հունվարի 1-ից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Ավելի վաղ կիրառումը թույլատրվում է:

4 Իրական արժեքի որոշում

Կազմակերպության հաշվապահական հաշվառման մի շարք դրույթներ և բացահայտումներ պահանջում են իրական արժեքի որոշում ինչպես ֆինանսական, այնպես էլ ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար: Իրական արժեքները որոշվել են չափման և բացահայտման նպատակով՝ հիմք ընդունելով ստորև ներկայացված մեթոդները: Կիրառելիության դեպքում, իրական արժեքների որոշման ժամանակ կատարած ենթադրությունների մասին լրացուցիչ տեղեկատվությունը բացահայտվում է ակտիվին կամ պարտավորությանը վերաբերող ծանոթագրությունում:

(ա) Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի իրական արժեքը գնահատվում է որպես հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գործող շուկայական տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ապագա հոսքերի ներկա արժեք: Իրական արժեքը որոշվում է բացահայտման նպատակների համար:

(բ) Ոչ ածանցյալ գործիքներ

Ոչ ածանցյալ գործիքների իրական արժեքը, որը որոշվում է բացահայտման նպատակների համար, հաշվարկվում է հիմք ընդունելով մայր գումարի և տոկոսագումարների գծով դրամական միջոցների ապագա հոսքերի ներկա արժեքը՝ զեղչված հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գործող շուկայական տոկոսադրույքով:

5 Հասույթ

հազ. դրամ	2012թ.	2011թ.
Ծառայությունների մատուցումից	43,207	38,146
Ապրանքների իրացումից	271	-
	43,478	38,146

6 Գործառնական այլ եկամուտներ

հազ. դրամ	2012թ.	2011թ.
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներից	3,893	4,296
Եկամուտներին վերաբերող շնորհներից	359,354	253,345
Եկամուտներ անհատույց ստացված ապրանքանյութական արժեքներից	468	-
Այլ եկամուտներ	42	-
	363,757	257,641

7 Վարչական ծախսեր

հազ. դրամ	2012թ.	2011թ.
Աշխատավարձ և սոցիալական վճարներ	13,122	6,280
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների մաշվածություն	3,893	4,296
Գրասենյակային և կոմունալ ծախսեր	2,789	2,660
Փոստի և հեռահաղորդակցության ծախսեր	346	479
Գործուղման և ներկայացուցչական ծախսեր	138	1,118
Խորհրդատվական և բանկային ծախսեր	4,131	4,256
Այլ ծախսեր	13,070	5,738
	37,489	24,827

8 Աշխատակազմի գծով ծախսեր

հազ. դրամ	2012թ.	2011թ.
Աշխատավարձ	124,979	141,831
Հատկացումներ պետական կենսաթոշակային հիմնադրամին	10,793	11,749
	135,772	153,580

Տարվա ընթացքում Կազմակերպության աշխատողների միջին քանակը կազմել է 33 աշխատող (2011թ.՝ 35 աշխատող):

9 Գործառնական ալ ծախսեր

հազ. դրամ	2012թ.	2011թ.
Դրամաշնորհային ծրագրերի ծախսեր՝ որից	165,370	195,916
Այբ կրթական հանգույց	122,020	159,406
Կրթաթոշակներ	31,628	26,730
Այբ Ակումբ	5,503	2,616
Ծաղկունքի բաց դպրոց	2,341	-
Այբ Լաբ	1,900	369
Մեղրոյան կրթական հաստատության վերածնունդ	1,099	6,226
Վարպետության դասեր	465	4
Դիվիզանի Այբ դպրոց	193	-
Այաս Ակումբ	144	-
Առարկայական խորացված դասընթացներ	50	522
Մասաչուսեթսի տեխնոլոգիական ինստիտուտի կրթական ռեսուրսի հայելային կայք էջ	27	43
Կատարված նվիրատվություններ՝ որից	155,572	30,974
Կրթաթոշակներ	122,358	-
Այբ դպրոցի պակասուրդի ծածկում	31,140	30,974
Նվիրատվություն	2,074	-
Կոնվերտացիայի ծախսեր	1,732	2,038
	322,674	228,928

10 Ֆինանսական եկամուտ/(ծախսեր)

հազ. դրամ	2012թ.	2011թ.
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված		
Տոկոսային եկամուտ բանկային ավանդների գծով	969	220
Ջուտ օգուտ փոխարժեքային տարբերություններից	2,218	-
Ֆինանսական եկամուտ	3,187	220
Տոկոսային ծախս վարկերի և փոխառությունների գծով	(4,601)	(3,383)
Ջուտ վնաս փոխարժեքային տարբերություններից	-	(855)
Ֆինանսական ծախսեր	(4,601)	(4,238)
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված զուտ ֆինանսական ծախսեր	(1,414)	(4,018)
Ժամանակաշրջանի ընթացքում կասկիտալացված փոխառության ծախսումներ	-	-

11 Շահութահարկի գծով (փոխհատուցում)/ծախս

Կազմակերպությունը շահութահարկը վճարում է 20% դրույքով (2011թ.՝ 20%):

հազ. դրամ	2012թ.	2011թ.
<i>Ընթացիկ հարկի գծով (փոխհատուցում)/ծախս</i>		
Ընթացիկ տարի	-	185
<i>Հետաձգված հարկի գծով ծախս</i>		
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	(1,302)	(1,543)
	(1,302)	(1,358)
Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում		
	2012թ.	2011թ.
	հազ. դրամ	հազ. դրամ
	%	%
(Վնաս)/շահույթ մինչև հարկումը	(1,302)	(1,358)
Շահութահարկի հաշվարկ կիրառելի հարկային դրույքով	(260)	(272)
Չնվազեցվող ծախսեր	(1,042)	(1,086)
	(1,302)	(1,358)

12 Հիմնական միջոցներ

հազ. դրամ	Մեքենա- սարքավորումներ	Արտադրական, տնտեսական գույք	Ընդամենը
<i>Մկզբնական արժեք</i>			
Առ 1 հունվարի 2011թ., վերաներկայացված	10,561	9,659	20,220
Չեղբերումներ	5,338	40	5,378
Օտարումներ	-	-	-
Առ 31 դեկտեմբերի 2011թ. վերաներկայացված	15,899	9,699	25,598
Չեղբերումներ	2,497	-	2,497
Օտարումներ	-	-	-
Առ 31 դեկտեմբերի 2012թ.	18,396	9,699	28,095
<i>Կուտակված մաշվածություն</i>			
Առ 1 հունվարի 2011թ., վերաներկայացված	7,005	4,886	11,891
Մաշվածության ծախս	4,216	30	4,246
Օտարումներ	-	-	-
Առ 31 դեկտեմբերի 2011թ., վերաներկայացված	11,221	4,916	16,137
Մաշվածության ծախս	3,833	10	3,843
Օտարումներ	-	-	-
Առ 31 դեկտեմբերի 2012թ.	15,054	4,926	19,980
<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>			
Առ 1 հունվարի 2011թ., վերաներկայացված	3,556	4,773	8,329
Առ 31 դեկտեմբերի 2011թ., վերաներկայացված	4,678	4,783	9,461
Առ 31 դեկտեմբերի 2012թ.	3,342	4,773	8,115

2012թ. և 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չուներ գրավադրված հիմնական միջոցներ:

13 Անավարտ ոչ ընթացիկ ակտիվներ

հազ.դրամ	Անավարտ ոչ ընթացիկ ակտիվներ	Ընդամենը
Մնացորդը 2011թ. հունվարի 1-ին, վերաներկայացված	12,488	12,488
Կառուցման ընթացքում գտնվող ակտիվների գծով կատարված ծախսումներ	641,826	641,826
Շահագործման հանձնում	-	-
Մնացորդը 2011թ. դեկտեմբերի 31-ին, վերաներկայացված	654,314	654,314
Կառուցման ընթացքում գտնվող ակտիվների գծով կատարված ծախսումներ	690,070	690,070
Շահագործման հանձնում	-	-
Մնացորդը 2012 թ. դեկտեմբերի 31-ին	1,344,384	1,344,384

2010-2011թթ-ի ընթացքում Կազմակերպությունը իրականացրել է «Այր կրթական հանգույց» հիմնադրանի ավագ դպրոցի կառուցում: 2011թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվություններում անավարտ ոչ ընթացիկ ակտիվները արտացոլված չեն եղել, անավարտ շինարարության վրա կատարված ծախսերը ամբողջությամբ ծախսագրվել էին 2011թ-ի ընթացքում:

14 Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2012թ.	2011թ.
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	99	-
Այլ դեբիտորական պարտքեր	235	182
	334	182
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման պահուստ	-	-
Դեբիտորական պարտքեր պետական բյուջեի	-	958
	334	1,140

Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի հետ կապված Կազմակերպության ենթարկվածությունը վարկային ու արտարժույթի ռիսկերին ներկայացված է ծանոթագրություն 22-ում:

15 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

հազ. դրամ	2012թ.	2011թ.
Դրամարկդ	130	130
Բանկային հաշիվներ	25,217	95,662
	25,347	95,792

Կազմակերպության ենթարկվածությունը տոկոսադրույթի ռիսկին և ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների զգայունության վերլուծությունը ներկայացված են ծանոթագրություն 22-ում:

16 Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ

հազ. դրամ	2012թ.	2011թ. վերաներկայացված	1 հունվարի 2011թ. վերաներկայացված
Տարեսկզբի դրությամբ	608,384	19,966	
Շնորհների ստացում՝ որից	593,109	592,714	
Դրամական միջոցներ	541,913	592,714	
Կրեդիտորական պարտքերի զիջումից	51,196	-	
	1,201,493	612,680	
Շնորհների օգտագործում՝ որից	(5,813)		
Շնորհի ետ վերադարձ	(1,920)	-	
Շնորհից եկամտի ճանաչում	(3,893)	(4,296)	
Տարեվերջի դրությամբ	1,195,680	608,384	19,966

17 Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ

հազ. դրամ	2012թ.	2011թ. վերաներկայացված	1 հունվարի 2011թ. վերաներկայացված
Տարեսկզբի դրությամբ	41,452	73,880	
Շնորհների ստացում՝ որից	377,431	230,192	
Դրամական միջոցներ	332,471	-	
Փոխառության զիջումից	44,844	-	
Կրեդիտորական պարտի զիջումից	116		
	418,883	304,072	
Շնորհների օգտագործում՝ որից	(360,672)	(262,620)	
Շնորհի հետ վերադարձ	(1,318)	(9,470)	
Շնորհից եկամտի ճանաչում	(359,354)	(253,150)	
Տարեվերջի դրությամբ	58,211	41,452	73,880

18 Պահուստներ

(ա) Պարտավորություններ աշխատակիցներին չօգտագործված արձակուրդների գծով

հազ. դրամ	2012	2011
Մնացորդը առ 1 հունվարի	7,716	-
Տարվա ընթացքում կատարված պահուստներ	10,005	7,716
Տարվա ընթացքում օգտագործված պահուստներ	(3,495)	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի	14,225	7,716
<i>Ընթացիկ</i>	14,225	7,716

19 Վարկեր և փոխառություններ

Սույն ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն Ընկերության ամորտիզացված արժեքով չափվող վարկերի և փոխառությունների պայմանագրային պայմանների մասին: Տոկոսադրույքի և արտադրության ռիսկին Ընկերության ենթարկվածության վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 22-ում:

հազ. դրամ	2012թ.	2011թ. վերաներկայացված	1 հունվարի 2011թ. վերաներկայացված
Ընթացիկ պարտավորություններ			
Գրավով ապահովված բանկային վարկեր	-	-	-
Կապակցված կողմերից ստացված գրավով չապահովված փոխառությունների ընթացիկ մաս	108,966	99,821	-
	108,966	99,821	-

(ա) Պայմաններ և մարման ժամկետներ

Կապակցված կողմերից ստացված գրավով չապահովված փոխառություններն արտահայտված են ՀՀ դրամով և անտոկոս են: Դրանց մարման ժամկետայնության վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 24(գ)-ում:

20 Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

(ա) Ծանաչված հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները վերագրելի են աշխատակիցներին չօգտագործված արձակուրդների գծով պահուստաֆոնդին: Հետաձգված հարկային ակտիվի գումարը կազմում է պահուստաֆոնդի 20%: 2012թ-ին պահուստաֆոնդի գումարը կազմել է 14,225 հազար դրամ, իսկ հետաձգված հարկային ակտիվը 2,845 հազար դրամ, 2011թ-ին համապատասխանաբար՝ 7,716 և 1,543

21 Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2012թ.	2011թ. վերաներկայացված	1 հունվարի 2011թ. վերաներկայացված
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	99,263	31,818	360
Պարտավորություններ բյուջեին	3,152	2,453	1,799
Պարտավորություններ աշխատակիցներին	86	305	40
Ստացված կանխավճարներ	-	231	870
	102,501	34,807	3,069

22 Ֆինանսական գործիքներ և ռիսկերի կառավարում

(ա) Ամփոփ ներկայացում

Ֆինանսական գործիքներն օգտագործելիս Կազմակերպությունը ենթարկվում է հետևյալ ռիսկերին.

- արտարժույթի ռիսկ
- վարկային ռիսկ
- իրացվելության ռիսկ
- շուկայական ռիսկ

Սույն ծանոթագրությունում ներկայացված է տեղեկատվություն վերը նշված յուրաքանչյուր ռիսկին Կազմակերպության ենթարկվածության մասին, ինչպես նաև ռիսկերի չափման և կառավարման հետ կապված Կազմակերպության նպատակները, քաղաքականությունը և գործընթացները: Սույն ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված են վերը նշված ռիսկերին վերաբերող բոլոր բացահայտումները:

Ռիսկերի կառավարման հիմունքներ

Ղեկավարությունը պատասխանատվություն է կրում Կազմակերպության ռիսկերի կառավարման համակարգի մշակման և վերահսկողության համար:

(բ) Արտաբժույթի ռիսկ

Արտաբժույթի ռիսկին Կազմակերպության ենթարկվածությունը կապված է դրամից տարբեր արժույթներով՝ ԱՄՆ դոլարով և Եվրոյով արտահայտված արտաբժութային բանկային հաշվի հետ:

2012թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ուներ արտաբժութով արտահայտված հետևյալ ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները.

հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլարով արտա- հայտված 2012թ.	Եվրոյով արտա- հայտված 2012թ.	Ռուսական ռուբլիով արտա- հայտված 2012թ.	ԱՄՆ դոլարով արտա- հայտված 2011թ.*	Եվրոյով արտա- հայտված 2011թ.*	Ռուսական ռուբլիով արտա- հայտված 2011թ.*
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	16,356	2,492	7	59,749	25	7
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	-	-	(1,034)	-	-	-
Զուտ ենթարկվածություն	16,356	2,492	(1,027)	59,749	25	7

*-վերաներկայացված

Տարվա ընթացքում կիրառվել են արտաբժութի հետևյալ փոխարժեքները՝

ՀՀ դրամով	Միջին դրույք		Սփոթ դրույքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	
	2012թ.	2011թ.	2012թ.	2011թ.
1 ԱՄՆ դոլար	401.76	372.46	403.58	385.77
1 Եվրո	516.38	519.52	532.24	498.72

(գ) Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ պատվիրատուն կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պարտավորությունները Կազմակերպության նկատմամբ: Վարկային ռիսկն առաջանում է հիմնականում պատվիրատուներից ստացման ենթակա առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի գծով:

(i) Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Վարկային ռիսկին Կազմակերպության ենթարկվածությունը հիմնականում կախված է յուրաքանչյուր հաճախորդի առանձնահատկություններից: Այնուամենայնիվ, ղեկավարությունը դիտարկում է մասն հաճախորդների բազայի կառուցվածքը, ներառյալ այդ հաճախորդների արդյունաբերության ու երկրների կողմից հանձն առնված պարտավորությունների չկատարման ռիսկը, քանի որ այս գործոնները կարող են ազդեցություն ունենալ վարկային ռիսկի վրա, մասնավորապես, ներկայիս ոչ բարենպաստ տնտեսական պայմաններում:

Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի համար Կազմակերպությունը գրավ չի պահանջում:

(ii) Ենթարկվածությունը վարկային ռիսկին

Ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է վարկային ռիսկին ենթարկվածության առավելագույն չափը: Ստորև ներկայացված է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ վարկային ռիսկին առավելագույն ենթարկվածությունը:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2012թ.	2011թ.
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր	334	182
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	25,347	95,792
	<u>25,551</u>	<u>96,974</u>

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Կազմակերպության առևտրային դեբիտորական պարտքերը բոլորը տեղական են և իարավաբանական անձիք են:

Արժեզրկումից կորուստներ

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ առևտրային դեբիտորական պարտքերի ժամկետայնությունը:

հազ. դրամ	Համախառն	Արժեզրկված	Համա խառն	Արժեզր կված
	2012թ.	2012թ.	2011թ.	2011թ.
Ոչ ժամկետանց	334	-	182	-
	<u>334</u>	<u>-</u>	<u>182</u>	<u>-</u>

Դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման պահուստ 2011-2012թ-ի ընթացքում ունեցել:

Կազմակերպությունը ձևավորում է դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման պահուստ, որն իրենից ներկայացնում է Կազմակերպության գնահատականը առևտրային դեբիտորական պարտքերի գծով կրած վնասների չափի վերաբերյալ: Այդ պահուստը ձևավորվում է հաշվի առնելով վնասի անհատական բաղկացուցիչը, որը վերաբերում է անհատապես էական գումարներին և խմբային վնասի բաղկացուցիչը, որը ձևավորվում է համանման ակտիվներում տեղի ունեցած, սակայն դեռևս չհայտնաբերված վնասների համար:

Խմբային վնասի պահուստի չափը որոշվում է համանման ֆինանսական ակտիվների գծով ստացված վճարումների վիճակագրության պատմական տվյալների հիման վրա: Հիմնվելով իր պատմական փորձի վրա, Կազմակերպությունը գտնում է, որ բացի վերոնշյալ անհատական բաղկացուցիչների վրա հիմնված պահուստից ոչ ժամկետանց և մինչև 30 օր ժամկետանց դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման պահուստ ձևավորելու անհրաժեշտություն չկա:

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Կազմակերպությունը կունենա դժվարություններ՝ իր ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնց մարումը պահանջում է դրամական միջոցների կամ մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի տրամադրում: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման հարցում Կազմակերպության մոտեցումն է ապահովել բավարար իրացվելիություն բնականոն և արտակարգ իրավիճակներում պարտավորությունները կատարելու համար՝ առանց անընդունելի կորուստներ կրելու կամ Կազմակերպության համբավը վտանգելու:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային ժամկետայնությունը, ներառյալ տոկոսների հաշվարկված վճարումները՝ առանց հաշվանցման համաձայնագրերի ազդեցության: Չի ակնկալվում, որ ժամկետայնության վերլուծությունում ներառված դրամական միջոցների հոսքերը կարող են առաջանալ շատ ավելի վաղ ժամկետներում կամ շատ ավելի տարբեր գումարների չափով:

2012թ.	Հաշվեկշռ- ային գումար	Պայմանագր. դրամական միջոցների հոսքեր	0-6 ամիս	6-12 ամիս
հազ. դրամ				
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	102,501	102,501	102,501	-
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր				
Կապակցված կողմերից ստացված գրավով	108,966	111,433	111,433	
չապահովված փոխառություններ	211,467	213,934	213,934	-
2011թ.				
հազ. դրամ				
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ				
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր	34,807	34,807	34,807	-
Կապակցված կողմերից ստացված գրավով	99,821	99,231	40,289	58,942
չապահովված փոխառություններ	134,628	134,038	75,096	58,942

(ե) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը Կազմակերպության եկամտի կամ նրա ֆինանսական գործիքների արժեքի փոփոխության ռիսկն է շուկայական գների, այդ թվում փոխարժեքի դրույքների, տոկոսադրույքների և բաժնետոմսերի գների փոփոխության արդյունքում: Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն է, որը թույլ կտա պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանը ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Կազմակերպության գործունեության բնույթից ելնելով նշված ռիսկերից որևէ մեկին Կազմակերպությունը ենթարկված չէ:

(զ) Իրական արժեքի և հաշվեկշռային արժեքի համեմատություն

Ղեկավարությունը գտնում է, որ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքները մոտավորապես համապատասխանում են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին:

Իրական արժեքի որոշման հիմունքները ներկայացված են ծանոթագրություն 4-ում:

23 Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Կազմակերպությունը չունի ամբողջական ապահովագրություն իր բոլոր շենքերի և սարքավորումների համար, ինչպես նաև այն ապահովագրված չէ գործունեության ընդհատումից և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորություններից, որոնք կարող են առաջանալ գույքին կամ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելուց՝ Կազմակերպության տարածքում տեղի ունեցած պատահարների կամ վերջինիս գործունեության հետևանքով: Զանի դեռ Կազմակերպությունը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է անբարենպաստ էական ազդեցություն ունենալ Կազմակերպության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

(բ) Դատական վարույթներ

Կազմակերպությունը ղեկավարությունը տեղյակ չէ Կազմակերպության դեմ հարուցված որևէ փաստացի, անավարտ կամ սպառնացող էական հայցերի մասին:

Կազմակերպությունը այլ անձանց դեմ հարուցված դատական հայցեր չունի:

(գ) Հարկային պարտավորվածություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և տարբեր կերպ են մեկնաբանվում տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերն ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն սահմանել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս փաստերը Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ ավելի մեծ և էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Դեկլարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի գործող հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են լինել էական այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

(դ) Շրջակա միջավայրի պաշտպանություն

Կազմակերպության ղեկավարության կարծիքով Կազմակերպությունը համապատասխանում է շրջակա միջավայրի պահպանության վերաբերյալ ՀՀ օրենսդրության պահանջներին և վստահ է, որ Կազմակերպությունը չունի շրջակա միջավայրի պահպանության հետ կապված պարտավորությունների ծագման էական ռիսկեր:

Այնուամենայնիվ, շրջակա միջավայրի պահպանության վերաբերյալ ՀՀ օրենսդրությունը համեմատաբար նոր է, և օրենսդրության մեկնաբանությունների հնարավոր փոփոխությունները կարող են հիմք հանդիսանալ հետագա պարտավորությունների ծագման համար:

24 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Վերահսկողություն

Կազմակերպությունը վերահսկվում է իր հիմնադիրների և հոգաբարձուների կողմից (տե՛ս ծանոթագրություն 1(բ)):

(բ) Գործարքներ ղեկավար անձնակազմի և նրանց ընտանիքների անդամների հետ

(i) Դեկլարության վարձատրությունը

Տարվա ընթացքում հիմնական ղեկավար անձնակազմը ստացել է ստորև ներկայացված վարձատրությունը, որը ներառված է վարչական ծախսերի «Աշխատավարձ և սոցիալական վճարներ» հոդվածում (տե՛ս ծանոթագրություն 7) և դրամաշնորհային ծրագրերի ծախսերում (տե՛ս ծանոթագրություն 9):

հազ. դրամ	2012թ.	2011թ.
Աշխատավարձ և պարգևավճարներ՝ ներառյալ հատկացումներ պետական կենսաթոշակային հիմնադրամին	52,794	39,487
	52,794	39,487

(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

Ստորև ներկայացված են Կազմակերպության գործարքներն այլ կապակցված կողմերի հետ:

(i) **Ծախսեր**

	Գործարքի արժեքը	Գործարքի արժեքը	Մնացորդը	Մնացորդը
հազ. դրամ	2012թ.	2011թ.	2012թ.	2011թ.
Ծառայությունների ձեռքբերում՝ Հիմնադիրներից և այլ կապակցված անձանցից	42,235	8,839	7,900	-
	<u>42,235</u>	<u>8,839</u>	<u>7,900</u>	<u>-</u>

Կազմակերպությունը վարձակալական պայմանագրերով գրասենյակային տարածք և գույք է վարձակալել իր կապակցված կողմից:

(ii) **Հնորիններ**

Կազմակերպությունն իր հիմնադիրներից Հնորիններ է ստանում կանոնադրական նպատակների իրականացման նպատակով:

	Գործարքի արժեքը	Գործարքի արժեքը	Մնացորդը	Մնացորդը
հազ. դրամ	2012թ.	2011թ.	2012թ.	2011թ.
Ակտիվներին վերաբերող Հնորիններ՝ Հիմնադիրներից և այլ կապակցված անձանցից	88,354	175,032	276,070	187,716
Եկամուտներին վերաբերող Հնորիններ՝ Հիմնադիրներից և այլ կապակցված անձանցից	98,924	31,741	32,222	10,600
	<u>187,278</u>	<u>206,773</u>	<u>308,292</u>	<u>198,316</u>

2012 թվականի ընթացքում Կազմակերպությունը դրամական տեսքով ստացված Հնորիններն օգտագործել է ծանոթագրություն 9-ում ներկայացված ծրագրերի իրականացման, աշխատակիցների աշխատավարձերի և սոցիալական վճարների վճարման, այլ ծախսերի, ինչպես նաև հիմնական միջոցների ձեռքբերման համար:

(iii) **Վարկեր և փոխառություններ**

	Տրամադրված փոխառութ.	Տրամադրված փոխառութ.	Մնացորդը	Մնացորդը
հազ. դրամ	2012թ.	2011թ.	2012թ.	2011թ.
Ստացված փոխառություններ Հիմնադիրներից և այլ կապակցված անձանցից	69,691	99,231	108,966	99,821
	<u>69,691</u>	<u>99,231</u>	<u>108,966</u>	<u>99,821</u>

Կապակցված կողմերից ստացված փոխառություններն տրամադրվում են տարեկան 7,5% տոկոսադրույքով, որը մոտ է Հուկայական պայմաններին և մարվելու են 2012-2013 թվականներին:

(դ) **Գնային քաղաքականություն**

Կապակցված կողմերի հետ իրականացված գործարքները տեղի են ունեցել ոչ Հուկայական գներով և պայմաններով: